

Landskap: Småland Upptecknat av: Harald Nilsson
 Härad: Sunnerbo Adress: Kung Oscarsväg 7, Lund
 Socken: Lidhult Berättat av: Ingrid Persson
 Uppteckningsår: 1936 Född år 1849 i Byholma

Uppteckningen rör

Bränna svedja.	sid. 1.-2.
Fälla i skogarna.	" 3.
Kolbränning.	" 4.
Tjärbränning.	" 5.
Så säd.	" 6.
Vedpris.	" 7.
Manbyggnader.	" 8.

Smiland
Svedja
1858
1936

5430 *Smiland* } *Kungälv*

Bränna svedja.

brändt J. K. K. K.
1858 i Smiland

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

De brukade förr bränna på sådanan platser där de sått skog till avverkning, till någon som skulle bygga eller till något annat ändamål. När timret var bortfört brändes grenar och ris någon gång på våren före maj månad. Det kallades att bränna f ä l l a. Skogen bestod mest av fur och gran men ibland också av något bok. De brukade sälja skogen på ett mindre område, en backe eller så. Om denna låg intill annan skog så att det var fara, att elden skulle sprida sig till denna röjdes en brandgatan runt kring fällan och även mossa hackades upp där. Dessutom bar eller körde man dit vatten att ha till hands att släcka med. Fällan antändes litet överallt. Vid bränningen kom ofta ungdomen i trakten och hjälpte till att passa elden. De voro då utrustade med e n e v i s k o r att släcka med.

Någon tid efter bränningen satte somliga potatis på s c h a j a n, som fällan nu benämndes. Men det var inte alla. Det var en potatissort, som kallades r o s e n p ä r o r och

5430

de var inte så värst goda. Potatisen sattes runt stubbar och stenar och mellan grenar, som inte rensats bort. Den sattes inte djupt och hackades ner med vanlig potatishacka, som medfördes av dem, som utförde arbetet. Genom att potatisen sattes så grunt bildades liksom små jordhögar när de växte upp.

På hösten såddes f ä l l e r å g och den såddes, därför att de skulle spara på säden, som det var ont om. Även rågen hackades ner med hackor. Den skars sedan följande höst med skärar (som användes) både av "kera" och fruntimmer samt bands i neker och k r a k a d e s. Det senare var det vanligaste sättet att torka rågen men somliga satte dock upp den i travar, halvtravar bestående av 12 neker = 6 par. Efter rågskörden fick man bra bäte och sedan kom skogen så småningom igen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
2.

5430

Fälla i skogarna.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
2.

På Skogaryds gård i Annerstads s:n sålde de en stor skogsbacke till folk som skulle bygga. Skogen fälldes på senhösten och vintern och sedan träden kvistats fördes timret på vintern över en intilliggande sjö och lades i l a v e r. På våren brändes fällan och då var närmare ett 30-tal personer närvarande och hjälpte till. Meddelaren var även själv med. Hon var då 20 år gammal och det var den sista fällan i Skogaryd. Någon tid efter bränningen sattes potatis, som hackades ner på sätt, som av meddelaren förut beskrivits. (bränna svedja). På den s c h a j a n fick man 300 tunnor stora potatis. De små räknades inte. Efter potatisplockningen såddes råg och när även den skördats kom skogen efter några år tillbaka.

5430

Kolbränning.

Varje år brändes en kolmila i Skogaryd. Stammarna lades alldeles på marken och så fick man inte bränna så det blev skört.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
4.

5430

Tjärbränning.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

5.

Man brukade ibland bränna tjära av stubbarna på en
s c h a j a. De grävdes upp och höggos sönder i småstycken,
som staplades upp på marken på ett särskilt sätt och sedan
täcktes med jord och mossor. Så hade man 2 bäljar en i vardera
ända av tjärbrännan och det var mycket arbetsamt att sköta den.
När tjäran genom värmen började att pressas ut fick den rinna
i en o l l a ner i en så. Det kunde vara en 20 till 30 stycken,
som hjälpte till. Vid tjärbränning fick de hålla på dygnet om.

5430

Så säd.

Säden hade man under sådden i en såkorg, som hängde fram till
i ett rep om halsen och något åt vänster sida. Korgen hölls med
vänster hand och sådden utfördes med den högra.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
6.

5430

Vedpris.

Ett lass ved (omkr. 1870) att köra en mil, med stutar,
betingade ett pris av en krona. Spingestickor kostade 6 styver
bunten.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
7.

5430

Manbyggnader.

Jag kom hit till Lidhult 1874. Det var vanligast här i trakten då att manbyggnaderna ännu utgjordes av 2-våningsbyggnader. I Onsjö s:n fanns det däremot en del ryggåsstugor "med loft på ena ännen."

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
8.